

Listy z Karmelu

2016/2 | 4 | časopis na prehĺbenie duchovného života

Boží, či obchodný dom?

Úvodník	3
Vianoce a... kubánske pomaranče	4
Alžbeta od Najsvätejšej Trojice	7
Modlitba sv. Alžbety k Najsvätejšej Trojici	10
Svedectvá o sv. Alžbete	11
Z myšlienok sv. Alžbety	13
Vedeli ste, že...	14
Alžbeta Hrušovská: Ruže uprostred zimy	15
Moje povolanie	16
Duchovné obnovy v kláštoroch bosých karmelitánov	17
Rozhovor s bosými karmelitánkami o sv. Alžbete a Vianociach	18
Vianoce v poptextoch	21
Zo života spoločenciev	23

Listy z Karmelu - časopis na prehĺbenie duchovného života

Redakcia: br. Stanislav Jaloviar OCD (vedúci redaktor), br. Miroslav Bandík OCD, o. Rudolf Bartal OCD, o. Dušan Hricko OCD, o. Andrej Valent OCD, Katarína Luptáková OCDS, Juliana Melková OCDS (jazyková úprava)

Grafická úprava: Stanislav Andil'

Foto: archív kláštora, Głos Karmelu, pixabay.com, Martin Bystriansky, archív OCDS, karmelitanki.pl, internet

Kontakt na vedúceho redaktora: stanocd@gmail.com

Vydáva: Kláštor bosých karmelitánov Lorinčik, Lorinčik 145, 040 11 Košice

Len pre vnútornú potrebu. | Vychádza dvakrát za rok. | Redakcia si vyhradzuje právo úpravy príspevkov. Imprimi potest č. 290/2016 zo dňa 6.12.2016, Tadeusz Florek OCD, provinciál.

Podporiť vydávanie časopisu môžete milodarom na účet: SK41 0200 0000 0026 4934 9054

Boží dom a obchodný dom

Domy, ktoré dnes už akosi patria k Vianociam. Ten prvý nám dáva príležitosť zamerať sa na podstatné. V druhom prebývame častejšie počas príprav na sviatky. Chceme predsa, aby boli pekné, príjemné, chceme urobiť svojim najbližším čo najväčšiu radosť. Preto premýšľame, nakupujeme, zháňame..., niekedy sa naháňame.

Boží a obchodný dom - môžeme ich poňať ako dva symboly prežívania Vianoc.

Zdržiavanie sa len v obchodnom dome vonkajškovosti nám určite dokáže zabezpečiť väčšiu pohodu a vyšší komfort, ale môže byť aj ohraničením a obmedzením človeka len na jeho biologickú, prípadne zážitkovú oblasť a žitím v úzkom priestore konečnosti.

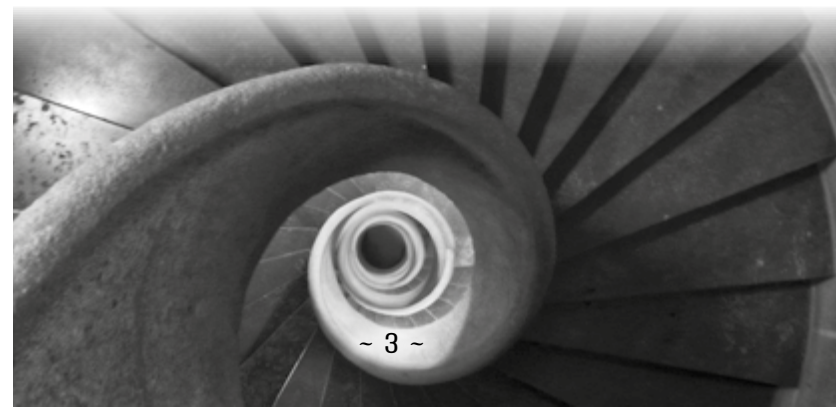
Až zostup do vnútra Božieho domu a pohľad z neho umožňuje vidieť oveľa širšie - nekonečné perspektívy.

Ako inšpiráciu vám ponúkame osobu svätej Alžbety od Najsvätejšej Trojice, karmelitánky svätorečenej 16. októbra tohto roku v Ríme. Už ako malé dievča sa dozvedá, že jej meno - Alžbeta - znamená „Boží dom“. Etymologicky to síce nie je celkom správne, ale od tej chvíle nastáva v jej živote zásadná zmena. Rozvíja túto myšlienku a objavuje v sebe nekonečno: Boha samého - „svojich Troch“ -, ako ho nazýva.

Viete si prestaviť, že máte v sebe, vo svojom vnútri, všemohúceho a nekonečného Boha? Keď s Ním chcete byť, nepotrebujete nikam chodiť, stačí len obrátiť tam svoju pozornosť.

Prajem vám požehnané Vianoce.

Br. Miroslav Bandík OCD

Vianoce a... kubánske pomaranče

Bolo raz jedno mesto. V tom meste nebývali ľudia, ale studne. Raz sa dostala do mesta móda, ktorú zaviedli ľudia, že každá živá bytosť, pokiaľ chcela získať ocenenie, musela viac dbať o svoje vnútro ako o zovňajšok. Dôležitým sa nestal povrch, ale vnútro. Tak sa studne rozhodli, že sa začnú zaplňovať tým, čo majú rady: šperkmi, zlatými mincami, elektronikou, iné stavili na umenie v podobe obrazov, klavírných krídel, sóch, kníh, časopisov, alebo inými vecami... Čas ubiehal a studne sa zaplňali všetkým možným. Niektorým to stačilo, iné sa zaplňali čoraz väčšími. Nie do hĺbky, ale do šírky. Až napokon splynuli. Všimla si to jedna mladšia studňa a napadlo jej, že ak sa chce naplniť tak ako iné studne, musí zmeniť taktiku. Rozhodla sa rozširovať iným spôsobom, do hĺbky. Čoskoro však došla k záveru, že ak chce byť hlbšia, musí sa vyprázdniť. Najskôr mala z prázdnoty strach, no keď zistila, že nemá inú možnosť, podstúpila to riziko. Zbavila sa majetku a postupne sa prehlbovala. A čo sa stalo? Našla vodu! Nikdy predtým žiadna studňa nemala vodu. Miesto okolo nej začalo ožívať. Ostatné studne sa pýtali na ten zázrak a ona odvetila, že to nie je zázrak. Je len potrebné hľadať vo vnútri a ísť do hĺbky. Urobila tak aj iná studňa a spolu odkryli, že voda, ktorá sa k nim dostávala, bola vlastne podzemná rieka. Objavili nový život.

Ide o problém taký starý, ako je človek sám. Mať alebo byť? Prví ľudia v raji tiež videli, že strom je na poznanie pekný; i videli, vzali a jedli... Vtom sa im otvorili oči (porov. Gn 3).

Som prednovembrové dieťa a vychovávali ma v duchu: *Buď pripravený, vždy pripravený* byť iskričkou, pionierom, zväzákcom. Patril som raz medzi *depešákov*, inokedy medzi *metalistov*. Záležalo od toho, aká hudba letela v dvojkazetovom magnetofóne, ktorý mi rodičia pred Vianocami kúpili za šilingy v susednom Rakúsku. Nebolo mi cudzie ani stáť v rade na zelené kubánske pomaranče, balené do novinového papiera z Pravdy alebo Smeny. Vraj rýchlejšie dozrievajú... Dnes si rád vypočujem v rádiu hudbu Retro, ktorá mi pripomína tú, na ktorej som vyrastal. Nie, nie som obhajcom toho, čo bolo... Dnes sa už nekupuje luxusný tovar v Tuzexe za bony ani sa nečaká od rána v rade na *ovocie zo zahraničia*. Skôr naopak. Stojíme v rade s plnými košíkmi, lebo práve prebieha akcia, keď vyžmýkame aj posledné centy z peňaženiek, len aby sme na niečo nezabudli. Veď idú Vianoce!

A tie rady ľudí, stojacich pred spovednicami, ktorí čakajú alebo si to skôr odtrpia?! Chvála Pánovi aj za nich. Len sa zamýšľam nad tým, či sa počet veriacich, čakajúcich na vianočnú spoveď, vyrovná počtu konzumentov, stojacich v radoch v našich supermarketoch značky... (bez reklamy). Povedzme si to na rovinu. Máme tu problém. Nechceme viac mať ako byť? Tým, čím v skutočnosti sme a na čo sme boli stvorení? Alebo sa chceme viac zdať ako byť? Obávam sa jedného: aby sa Vianoce nestali *Retro spomienkou* na to, čo tu kedysi bolo pekné, úchvatné... Aby nám toto všetko nezastrela ten pravý zmysel Vianoc a nestalo sa akýmsi klišé: Boh sa stal človekom, aby sme sa stali Božími deťmi, Božím príbytkom.

Istý katolícky filozof napísal: „Keď Ježiš prišiel na zem prvý raz, nikde v hostinci sa preňho nenašlo miesto; teraz prichádza do našich duchovných príbytkov, klope na dvere, no opäť nenachádza miesta. Najdôležitejšou vecou, ktorú musíme teraz urobiť, je vyhodiť zo svojho duchovného príbytku súčasných podnájomníkov. Kristus vie, že je to pre nás veľmi náročné. Sme tak tesne pripútaní k podnájomníkom svojho srdca, že vo chvíli, keď ich vyženieme, cítime, akoby v nás niečo

umrelo. A my neradi zomierame. Zomierame svojmu svetu a zároveň obetujeme Ježišovi svoje bochníky chleba a ryby. A on ich rozmnožuje.“ (Peter Kreeft) Boh nikdy nedopustí, aby sa z dňa jeho narodenia stala iba akási dávna spomienka. Nato nás má priveľmi rád. No skôr očakáva od nás odpoveď na otázku, či chceme prijať jeho ponuku nechať sa ním naplniť a obdarovať a stávať sa tak Božím príbytkom. Alebo si zvolíme — zdanlivo — ľahšiu cestu a zostaneme tým, čím nechceme byť, a predsa sa tým stávame alebo môžeme stať: príbytkom síce vyzdobeným a krásnym, ale vo vnútri prázdny a chladným.

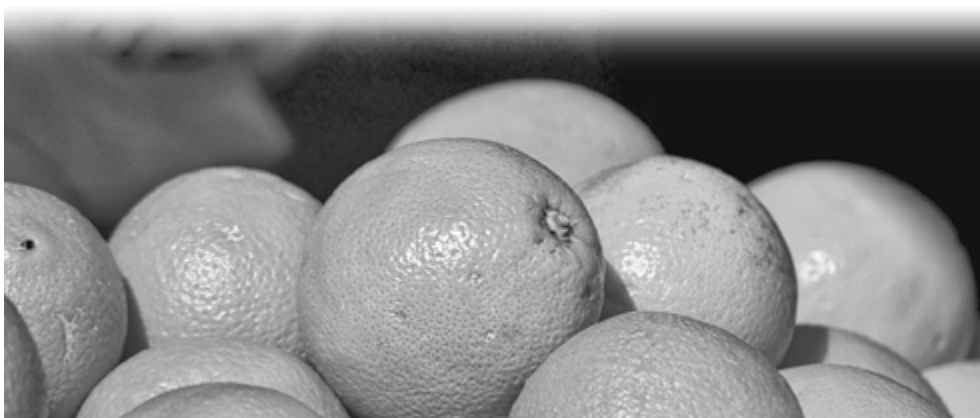

Poštár zazvonil dvakrát. Do Vianoc zostávalo päť dní. V rukách držal veľký, krásne zabalený balík so zlatou stuhou. „Ďalej,” ozval sa hlas zvnútra. Poštár vstúpil. Bol to zanedbaný dom: ocitol sa v izbe plnej tieňov a prachu. V kresle sedel starec. „Pozrite sa, aký krásny vianočný dar!” povedal poštár veselo. „Ďakujem. Len ho položte na zem,” povedal starec tým najsmutnejším hlasom. Poštár znehybnel s veľkým balíkom v rukách. Bol presvedčený o tom, že v balíku je úžasný dar, a ten starec nevyzeral, že sa z toho teší. Prečo je taký smutný? „Ale, pane, nemali by ste sa z tohto nádherného darčeka aspoň trochu tešiť?” „Nemôžem... Ja jednoducho nemôžem,” povedal starec so slzami v očiach.

A porozprával poštárovi o svojej dcére, ktorá sa odsťahovala do neďalekého mesta a zbohatla. Každý rok mu posielala na Vianoce balík s lístkom: „Od tvojej dcéry Lujzy s manželom.” Nikdy osobné blahoželanie, žiadna návšteva, pozvanie: „Príď na Vianoce k nám.” „Podťe sa pozrieť,” dodal starký a unavene vstal z kresla. Poštár ho nasledoval až do komory. Starec otvoril dvere. „Ale...” zvolal poštár. Komora bola plná vianočných darčiekov. Boli tu všetky darčeky z predchádzajúcich rokov. Nedotknuté, vo vzácnom baliacom papieri, s blýskavými stuhami. „Ale veď ste ich ani neotvorili!” zvolal napokon poštár. „Nie,” povedal smutne starec: „Nie je v nich láska.”

P. Rudolf Bartal OCD

Alžbeta od Najsvätejšej Trojice

Z fotografií z detstva na nás zazerá malá „kapitánka Betka“. V mladosti zaujme nadpriemerným hudobným talentom a rozjímavým pohľadom. A po vstupe do Karmelu dovolí Bohu, aby ju za krátky čas piatich rokov vtiahol do hlbín vzťahu s Božskými osobami vo svojom vnútri. Svätá Alžbeta od Najsvätejšej Trojice.

Najpočetnejší ženský kontemplatívny rád Katolíckej cirkvi – bosé karmelitánky – má ďalšiu príležitosť chváliť Boha. Svätý Otec František totiž 16. októbra 2016 v Ríme vyhlásil za svätú Alžbetu od Najsvätejšej Trojice, iba 26-ročnú Francúzku z Dijonu. Alžbeta nie je až taká známa a populárna ako sv. Terézia z Lisieux, ale možno práve teraz nadišiel čas objaviť ju a nechať sa inšpirovať jej mottom: žiť v Božej prítomnosti, v spoločenstve Najsvätejšej Trojice.

■ Detstvo: malá čertica

Alžbeta prišla na svet v roku 1880 ako prvé dieťa staršieho vojaka z povolania a manželky, ktorá rovnako pochádzala z rodiny s vojenskou tradíciou. Disciplínu a poslušnosť do vienka, aspoň sa tak zdalo, Alžbetka nezdedila. Zato silnú vôľu a sebaistotu áno. Výbušný temperament prvej dcéry dlho odolával maminým výchovným capnutiam po

Malá kapitánka

zadku a racionálnym argumentom pokojného otca. Ani po narodení sestričky Margity nestráca nič z hlavatosti, svojvôle či výbušnosti. Napr. na záver pobožnosti, keď miestny farár požehnáva deti soškou Dieťaťa Ježiša, Betka v nej zbadá svoju bábiku a na celý kostol zakričí: „Vráť mi moju Žanetku!”

Celá rodina, vrátane babky aj dedka z matkovej strany, bývala po dvoch sťahovaniach (Avor, Auxonne) v priestrannom byte v centre Dijonu. Ale najkrajšie roky Catezovcov odchádzajú do nenávratna. Najprv náhle v januári 1887 zomiera dedko a potom, koncom roka, v deň Anjelov strážcov, náhle na chorobu srdca otec. Pani Catezová musela opustiť veľký byt a presťahovala sa do domu pri synagóge vo Farnosti sv. Michala, neďaleko kláštora bosých karmelitánok. Výbuchy „kapitánky“ Betky pretrvávajú, čoraz viac si však uvedomuje ich negatívny vplyv na rodinnú atmosféru.

Prvé sväté prijímanie

Nikomu by ani na um neprišlo, že Boh si ju postupne priťahuje a pripravuje len pre seba. Keď raz štrnásťročná Alžbeta pristúpila k sv. prijímaniu a počas vďakyvzdania pocítila potrebu vybrať si Ježiša za jediného ženicha, okamžite zložila sľub čistoty. Nepovedala pri tom ani slovo, a predsa si odvtedy patrili. Toto mladé dievča prekročilo ďalší medzník, tak ako po prvom sv. prijímaní. Zdanlivo vedie čoraz intenzívnejší spoločenský život, pritom rovnako intenzívne vchádza do svojho vnútra. Do osemnásteho roku sú tieto dva prúdy prepletené, nerozdeľujú jej srdce, ani nespôsobujú napätie vo vzťahoch. Skrytá túžba po Karmeli, viditeľnom z balkóna ich domu, zatiaľ neprevládla. Otázka znie, aký postoj zaujme mama...

Miestny správca farnosti dôverne poznal Alžbetino povolanie a rozhodol sa o ňom porozprávať s matkou. Nedokázal ju presvedčiť, Mária Catezová naďalej organizuje spoločenské stretnutia, krásli dcéru, chce,

Talentovaná klaviristka

Zmena nastala počas jej prípravy na prvú sv. spoveď a počas prvého sv. prijímania (r. 1891). „V tom veľkom dni sme sa navzájom odovzdali“, napíše neskôr v *Denníku*. Podvečer tohto pamätného dňa s mamou vchádza do hovorne Karmelu, aby sa zverila do modlitieb sestier. Predstavená jej vysvetlí, že je doslova domom Boha. Čosi sa v nej mení. Rozhodne pracuje na ovládnutí vôle, aby celá patrila Ježišovi a vyberala si to, čo sa páči jemu. Čoraz viac začína uvoľňovať priestor prirodzenému sklonu ku kontemplácii, modlí sa nielen s mamou a sestrou, často ju pristihli, ako sa skláňa nad kvetom alebo obdivuje západ slnka.

■ Raná mladosť: hudba, priatelia a Boh

Od ôsmich rokov vchádza Alžbeta do sveta hudby. Systematicky navštevuje konzervatórium v Dijone, hudba ju pohlcuje, odovzdáva sa jej celá, získava prvé ocenenia, je nadpriemerne talentovaná. Nezabúda však ani na zábavy v kruhu rovesníkov, žije naplno.

aby sa páčila. A práve tam, uprostred zábavy, ju jedna z prítomných dám upozorňuje na žiarivý Alžbetin úsmev samej pre seba, pre niekoho, koho pozná iba ona. Možno práve tam mama pochopila, že nemôže dcéru zotročovať, že celkom patrí Bohu. Trochu „zmäkla“ a hoci ešte nedala súhlas na vstup do Karmelu, dovoľuje dcére, aby pomáhala vo farnosti. Vo februári roku 1899 si vykonala novénu k Matke Božej, aby od mamy dostala súhlas na vstup do Karmelu. V marci mama ustupuje, ale stanovuje podmienku: až keď dovŕši 21 rokov. Dva roky neformálneho noviciátu patria k najťažším v Alžbetinom živote. Na jednej strane duchovne veľa načerpá z duchovného vedenia matky predstavenej v Karmeli, matky Márie od Ježiša, na druhej strane mama podlieha staronovým pokúšeniam využiť všelijaké „dobré partie“ pre svoju dcéru. Čoraz jednoznačnejšie si uvedomuje svoje povolanie: podľa vzoru sv. Terézie chce prostredníctvom modlitby, pokánia a obety vytrhávať čo najviac duší z hriechu a náboženskej ľahostajnosti. Francúzsko prežíva búrlivé obdobie odluky štátu od Cirkvi, Alžbeta bude mať čo robiť...

■ Kláštor karmelitánok: iba Boh

Alžbeta vstupuje do kláštora 2. augusta 1901. Najmä v klauzúrovom spoločenstve zasvätených žien, kde žiadna chybička neujde pozornému zraku spolusestier, táto novicka a neskôr sestra s doživotnými sľubmi udivuje svojím neobyčajne hlbokým, pokojným pohľadom a milým správaním. V práci starostlivá a zodpovedná. Na hodinách rekreácie vynaliezavá v spôsoboch, ako urobiť sestram radosť. A stále láskavá, hoci choroba rýchlo postupovala. Nikdy sa pritom nestážovala, a mala by dôvod. Čoraz viac skrytá v jednoduchých spôsoboch prežívania nevšednej viery, nádeje a lásky aj v tej najvšednejšej chvíli. Nevyžadovala si prítomnosť sestier,

V spoločnosti rovesníčok

ale Božia prítomnosť, ktorá z nej vyžarovala najmä v prvých fázach choroby, keď ležala v izbe pre chorých, neodolateľne priťahovala. Z pohľadu lekára ju zničila nevyliciteľná choroba. Z pohľadu Alžbety ju strávil Božia láska. Zomiera 9. novembra 1906 na Addisonovu chorobu so slovami: „*Idem k Svetlu, k Láске, k Životu.*“

Br. Stano Jaloviar OCD

So svojou sestrou Margitou

Modlitba sv. Alžbety k Najsvätejšej Trojici

Ó, môj Bože, Trojica,
tebe sa klaniam,
pomôž mi úplne zabudnúť na seba,
aby som mohla spočinúť v tebe,
nehybná a pokojná,
tak, akoby moja duša
bola už vo večnosti.
Nech nič nemôže narušiť môj pokoj
a spôsobiť, aby som vyšla z teba,
ó, môj Nezmeniteľný,
ale nech ma každá minúta unáša ďalej
do hlbín tvojho Tajomstva.
Upokoj moju dušu,
urob si z nej svoje nebo,
svoj milovaný príbytok
a miesto svojho odpočinku.
Nech ťa tam nikdy
nenechám samého,
ale nech som celá stále tam,
celá bdela vo viere,
celá adorujúca, celá odovzdaná tvojmu
stvoriteľskému Pôsobeniu.
Ó, môj milovaný Kriste,
z lásky ukrižovaný,
chcela by som byť nevestou tvojho Srdca,
chcela by som ťa zahnúť slávou,
chcela by som ťa milovať... až na smrť!
Ale cítim svoju nemohúcnosť,
a preto ťa prosím,
aby si ma „odel z seba“,
aby si moju dušu stotožnil
so všetkými hnutiami svojej duše,
aby si ma ponoril do seba,
aby si ma uchvátil,
aby si ma nahradil sebou tak,
aby môj život
bol len vyžarovaním tvojho Života.
Vstúp do mňa ako Adorátor, ako Zmieriteľ
a ako Spasiteľ.

Ó, večné Slovo,
Slovo môjho Boha,
chcem svoj život stráviť
počúvaním teba,
chcem byť veľmi vnímavá,
aby som sa od teba všetko naučila.
Potom chcem cez všetky temnoty,
všetky prázdnoty a všetky nemohúcnosti
stále hľadiť na teba
a prebývať v tvojom veľkom svetle.
Ó, moja milovaná Hviezda,
upútaj ma tak,
aby som už nikdy nemohla opustiť
tvoju žiaru.
Ó, stravujúci Oheň,
Duch lásky,
„zostúp na mňa“,
aby sa v mojej duši
uskutočnilo akoby vtelenie Slova:
nech som preň ďalšou ľudskou bytosťou,
v ktorej obnovuje
celé svoje Tajomstvo.
A ty, ó, Otče,
skloň sa k svojmu
úbohému malému stvoreniu,
„skry ho do svojho tieňa“,
uzri v ňom len
„Milovaného, v ktorom máš
všetko svoje zalúbenie“.
Ó, moji Traja,
moje Všetko, moja Blaženosť,
nekonečná Samota,
Nesmiernosť, v ktorej sa strácam,
tebe sa vydávam ako korisť.
Ukry sa vo mne,
aby som sa ja ukryla v tebe
v očakávaní, že v tvojom svetle
budem kontemplovat' hlbiny
tvojej vznešenosti. Amen.

Svedectvá o sv. Alžbete

■ **Alžbetina matka** hovorí:
*Už keď mala jeden rok, prejavovala sa u nej
cholerická a vášnivá povaha.*

■ **Jej rodná sestra** podáva takéto
svedectvo o Alžbetinom detstve:
– *Bola živá, až výbušná! Prejavoval sa u nej
hnev, skutočný hnev!*

■ **Kňaz, kaplán z Farnosti svätého
Michala** (Sauvageot), ktorý ju pripravoval
na prvé sväté prijímanie, spomína:
– *Alžbeta sa so svojím temperamentom
stane anjelom alebo diablom...*

■ **Kanonik Angles** rozpráva:
– *Lahko sa mohla stať cholerickou, vrtošivou,
impulzívnou. Dve lásky však stabilizovali jej
živost. Vrucna láska k matke a láska k Bohu,
ktorého s nebeskou intonáciou volala: „On.“
V jej veľkých a pekných očiach sa odrážalo
Nebo. Ešte ju vidím na našich výletoch do
hôr, ako beží cez lesy a lúky, preskakuje
potoky a udáva (skupine) tón.*

■ **Matka Germana** (predstavená spoločen-
stva Karmelu v Dijone) v spomienkach píše:
– *Jej rané detstvo neprežrádzalo nič z toho,
čo malo prísť neskôr. (...) Bola dievčaťom pri-
praveným konať svoju vôľu a nič iné (S 21).*

■ **Mnohí svedkovia** si pamätajú udalosť,
ktorá ich zasiahla a zároveň prekvapila.
Jedného dňa, keď prechádzala okolo di-
vadla, malá Alžbeta vyhlásila:

Alžbeta – postulantka so spolusestrami

– *„Ako veľmi by som si priala byť hereč-
kou!“ A na údiv tých, ktorí ju sprevádzali
(v jej dobe takéto pranie pôsobilo škanda-
lózne), odpovedala: „Vtedy by i v takomto
prostredí bolo aspoň jedno srdce, ktoré
miluje Boha!“*

■ **Istá priateľka** o nej hovorí:
– *Nikdy som nepočula, aby o niekom zle
hovorila alebo niekoho neopodstatnene
chválila. Vedela vystihnúť dobré stránky
každého, nenegujúc jeho nedostatky. Jej
takt šiel v súlade s láskou, podobne ako
zhovievavosť jej neprekážala byť rozhod-
nou, keď to bolo potrebné.*

■ **Svedectvá spolusestier**:
– *Od chvíle vstupu sme boli prekvapené
jednoduchosťou jej pokory. Na rekreáciách
sme nespozorovali žiadnu strojenosť. Medzi
novickami bola uvoľnená a otvorená, ale nie
lahkovážna (KP 34).
– *Počas piatich rokov rehoľného života som
si nikdy nevšimla, že by bola menej láskavá,
a to ani vtedy, keď veľmi trpela. U novicky to
bola nevšedná vec (KP 65).**

Po slávnosti prijatia závoja

noviciátu istým ťažkostiam, ktoré prežívali niektoré sestry, a ktoré považovala za prekonateľné s trochou ľudskej snahy. Nič ju už neprekvapovalo, stávala sa stále menšou vo vlastných očiach (KP 34-35).

■ **Matka Germana:**

- Nedá sa u nej vidieť žiadna exaltovanosť (prepiatosť), ale vo všetkých jej skutkoch, vykonávaných vo svetle viery, bola jednoduchosť pravej Božej dcéry. Každá činnosť bola pre ňu Božou vôľou a mala v jej očiach tú istú hodnotu (KP 50).

■ **Sestra, ktorá ju ošetrovala, svedčí:**

- Niekoľkokrát som ju zahliadla modliť sa officium (breviár) v chóre (v kláštornej kaplnke). Nie som schopná vyjadriť svoj dojem, ktorý vo mne zanechala. Bola to dôstojnosť a skromnosť, akú som nikdy nevidela. Bolo cítiť, že Najvyšší Veľkňaz sa prostredníctvom nej modlil. Taktiež v refektári (v kláštornej jedálni) mala v sebe niečo také dôstojné, že v jej osobe bolo cítiť Božiu prítomnosť (KP 97).

V období choroby

- Videla Boha vo všetkom a všetko v Bohu (KP 75).

- V komunite bola skutočným pokladom. Jedna z tých, ktoré bolo možné požiadať o akúkoľvek službu s istotou, že jej to urobí radosť (KP 78).

- Milovala všetky svoje spolusestry takým spôsobom, že mnohé boli presvedčené, že k nim cíti zvláštnu náklonnosť (KP 46).

- Vo vzťahoch v komunite prejavovala neobyčajnú citlivosť a lásku.

- Dokázala vzájomne spájať čnosti, ktoré sa zdali byť nezlučiteľné, ako napríklad nežnosť a rozhodnosť (KP 67).

- Jej dokonalosť nebola stiesňujúca ako tie dokonalosti „podľa pravítka“, tá jej bola pokorná a zahalená...“ (S 119).

- Nikoho nezatieňovala, nevzbudzovala závisť, aj keď sa modlila s ľahkosťou, pretože sa pred ostatnými snažila ukryť (KP 82).

- Po očistnej skúške sa mi zdala skutočne upevnená v pokore. Zakúsila ľudskú neschopnosť vykonať to, čo Boh od duše očakáva. Neďivila sa už ako na začiatku svojho

Zmyšlienok sv. Alžbety

Boh je v tebe. Máš ho vo svojom najhlbšom vnútri a môžeš ho tam nájsť v každej chvíli dňa a noci, v čase skúšok i radostí.

Rozjímanie?... Vezmi do ruky kríž, pozeraj sa naň a počúvaj!...

Toto je tajomstvo života v Harmeli: život karmelitánky je prebývanie s Bohom od rána do večera a od večera do rána. Keby on nenaplňal naše kláštory, ako by len v nich bolo prázdno! Ale vidíme ho všade, lebo ho nosíme v sebe...

Premýšľaj, čo sa muselo diať v duši Panny Márie, keď v čase po počatí mala v sebe Vtelené Slovo, Boží dar... V akom veľkom mlčaní, s akým veľkým sústredením a adoráciou sa ponárala do svojej duše, aby mohla nejakou obsiahnuť Boha, ktorého matkou sa mala stať.

Myslím si, že tajomstvo pokoja a šťastia na tomto svete je v tom, že zabúdame na seba.

Môže sa ti zdať ťažké zabúdať na seba. Neznepokojuj sa preto, je to veľmi jednoduché... Prezradím ti svoje tajomstvo: myslí na to, že Boh prebýva v tebe ako v chráme.

Ako veľmi by som chcela povedať všetkým dušiam, že by našli nesmierne pramene sily, pokoja a šťastia, keby prebývali s Bohom. Škoda, že nedokážu čakať. Keď sa im Boh nedáva citelným spôsobom, opúšťajú jeho svätú prítomnosť. A keď on prichádza so štedrosťou svojich darov, nenachádza nikoho. Duša sa nachádza vonku, ponorená v rozmanitých záležitostiach a neprebýva už v hĺbinách svojho vnútra.

Zdá sa mi, že mojím poslaním v nebi bude priťahovať duše a pomáhať im vychádzať zo seba, aby sa v jednoduchom a láskyplnom geste odovzdávali Bohu, a pomáhať im trvať vo veľkom vnútornom utíšení, ktoré umožní Bohu v nich prebývať a premeniť ich v seba.

■ **Svetom putujú relikvie svätých Ľudovíta a Zélie Martinovcov, rodičov sv. Terézie z Lisieux** (od r. 2010 navštívili už Taliansko, Belgicko, Španielsko, Madagaskar, Anglicko, v roku 2017 navštívia Kanadu aj Filipíny...).
 – Takéto relikvie sv. Ľudovíta a sv. Zélie Martinovcov majú inštalované aj v niektorých kostoloch na Slovensku, **napr. v Kostole Sv. rodiny v Bratislave-Petržalke, v Kostole Sv. Rodiny v Košiciach na Furči a vo Farnosti sv. Terézie z Lisieux v Prievidzi-Zapotôčkach.**

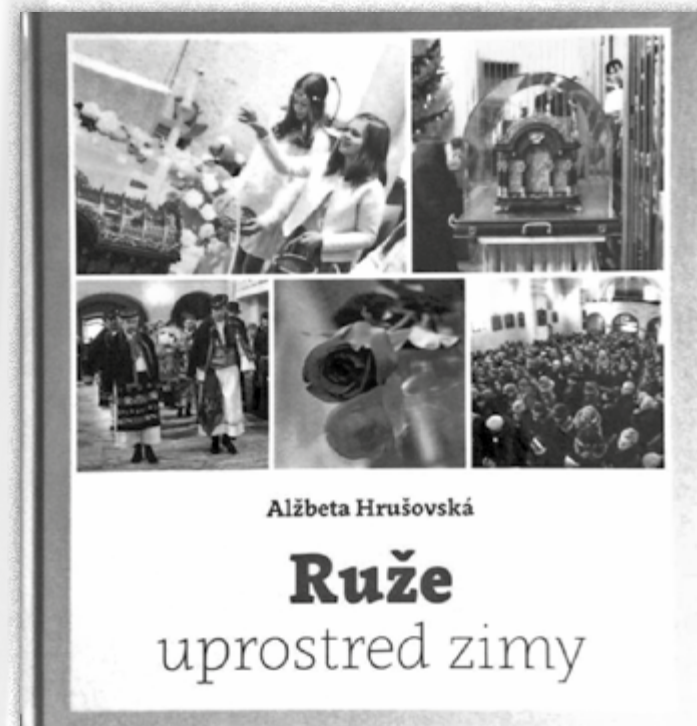
■ **Slovenská speváčka Sima Martausová spieva o Vianociach v piesni Vianočná; ešte v časoch socializmu napísal Petr Skoumal text piesne o Vianociach ...** (v rubrike Vianoce v poptextoch).

Br. Stano Jaloviar OCD

Alžbeta Hrušovská Ruže uprostred zimy

Každý z nás si pamätá na veľmi požehnaný čas, keď k nám z ďalekého francúzskeho Lisieux prišla na návštevu „malá“ veľká svätá Terézia od Dieťaťa Ježiša. Putovala 14 dní po Slovensku, vívalo ju 44 miest a nespočetné množstvo ľudí. Všetci sa s ňou chceli stretnúť a odovzdať jej svoje prosby. Tím, ktorý Terezku sprevádzal, sa rozhodol pripomenúť tento „čas navštívenia“ knihou, obsahujúcou prevažne fotografie, svedectvá, prosby a texty, ktoré písala redaktorka stránky GESTA+ v mene sv. Terézie. Kniha je vhodná ako darček alebo pamiatka pre toho, kto si chce oživiť chvíle strávené v blízkosti tejto svätej.

Zájemcov odkazujeme na adresu:
dusan.karmel@gmail.com

Moje povolanie

Od 15. roku života som pravidelne začala chodiť do chrámu a žiť sviatostným životom. Mala som veľkú radosť z poznávania mladých ľudí, priateľstiev, z rozhovorov s duchovnými otcami, rehoľnými sestrami Služobnicami Panny Márie, ktoré pôsobili v našej farnosti. Tieto vzťahy ma posúvali k hlbšiemu vzťahu k Pánovi..

Veľký vplyv na môj duchovný vzrast mal aj liturgický spev a mládežnícke duchovné piesne. Chodila som do zboru, spievali sme pravidelne na mládežníckych liturgiách, hudobných festivaloch, chodili na akcie, výlety, pracovali sme s deťmi, staršími a tiež s telesne a mentálne postihnutými deťmi a mládežou. Hoci som vnímala aj mnoho viditeľných nedostatkov a chýb ľudí v Cirkvi, po všetkých prežitých krízach a skúškach som si postupom času uvedomila, že bez Pána by som už nevedela žiť.

V roku 1996 ma moja priateľka zavolala, aby som s ňou išla na Karmel na košickom sídlisku KVP. Po uplynutí istého času mi Karmel začal „vrtať v hlave“ a zalúbila som sa doň. Vďaka môjmu spovedníkovi a sestre M. M., ktorí ma nasmerovali na „činný“ Karmel, moja cesta za Pánom sa začala uberať

iným smerom. So sestrami karmelitánkami od Dieťaťa Ježiša som si začala písať a cez letné prázdniny v r. 1997 som sa s nimi v Prahe prvýkrát stretla. V roku 1998 som v decembri cestovala sama do Poľska, do Czernej na duchovnú obnovu. Starobylý kláštor otcov karmelitánov, zasnežená, krásna príroda na mňa veľmi zapôsobili, ako aj exercičný dom našich sestier.

Keď som sa vrátila domov, bola som plná dojmov, ale ešte stále som sa nevedela (aj bála) rozhodnúť sa. Okolo 20. decembra som ráno išla na sv. omšu a premýšľala o svojom povolaní... Už som nemohla ďalej čakať. Tam som nakoniec Bohu povedala svoje ÁNO. Naplnil ma pokoj a radosť, hoci neskôr prichádzali aj rôzne myšlienky, nepokoje, obavy, ale snažila som sa ich premôcť.

Od tej doby aj napriek skúškam každý deň jasne cítim, že moje miesto je tu, že jedine takýto spôsob života ma môže naplniť a dať môjmu životu zmysel.

Sestra karmelitánka Dieťaťa Ježiša

Duchovné obnovy v kláštoroch bosých karmelitánov

■ KOŠICE-LORINČÍK

10. 2. – 12. 2. 2017

Pre všetkých: **Pustovnický víkend**
P. Ján Števkov OCD

10. 3. – 12. 3. 2017

Pre všetkých: **Pôstna obnovu**
P. Dušan Hricko OCD

21. 4. – 23. 4. 2017

Obnova pre ženy
P. Rudolf Bartal OCD

12. 5. – 14. 5. 2017

Pre všetkých: **Pustovnický víkend**
P. Bernard Gorczyński OCD

26. 5. – 28. 5. 2017

Pre mladých mužov:
Obnova o rozoznávaní povolania
P. Dušan Hricko OCD

16. 6. – 18. 6. 2017

Obnova pre manželov
P. Stanisław Miernik OCD

30. 6. – 2. 7. 2017

Pre mladé ženy:
Obnova o rozoznávaní povolania
P. Paweł Wojnowski OCD

8. 9. – 10. 9. 2017

Pre všetkých: **Pustovnický víkend**
P. Miloš Viktorín OCD

13. 10. – 15. 10. 2017

Obnova pre manželov
P. Stanisław Miernik OCD

10. 11. – 12. 11. 2017

Pre všetkých: **Pustovnický víkend**
P. Zenon Choma OCD

17. 11. – 19. 11. 2017

Obnova pre rezvedených
P. Andrej Valent OCD

8. 12. – 10. 12. 2017

Pre všetkých: **Adventná obnovu**
P. Rudolf Bartal OCD

Prihlasovanie:

dommodlitby.lorincik@gmail.com
069/203 08 28 (od 14:00-16:00)

■ STREDNÉ SLOVENSKO

24. 2. – 26. 2. 2017

Pre mladých mužov:
Obnova o rozoznávaní povolania
P. Dušan Hricko OCD

27. 10. – 29. 10. 2017

Pre mladých mužov:
Obnova o rozoznávaní povolania
P. Dušan Hricko OCD

Prihlasovanie:

povolanie.karmel@gmail.com
0948 919 700

Rozhovor s bosými karmelitánkami o sv. Alžbete a Vianociach

■ Kedy a ako ste sa zoznámili so sv. Alžbetou od Najsvätejšej Trojice?

✧ Bolo to počas noviciátu, keď sa mi dostala do rúk kniha *Tvá blízkosť je mé šťastie*. Očarila ma a bola som veľmi vďačná, že som ju neskôr mohla spoznať viac zvnútra, keď som sa mohla podieľať na prekladaní jej spisov do slovenčiny. Bol to pre mňa veľký dar.

✧ S Alžbetou som sa viac zoznámila na konci štúdia na VŠ, keď bolo treba písať diplomovku. Z navrhovaných tém sa veľmi vybrať nedalo, a tak mi sestra v Karmeli navrhla, či by som nechcela písať o Alžbete; končil sa práve rok 100. výročia jej smrti. Mne sa to celkom zapáčilo, keďže som chcela písať o niečom, čo by i mňa samu naplňalo. A tak sme sa zoznámili, stala sa mi veľmi blízka a tá blízkosť stále trvá.

■ Čím si vás získala?

✧ Svojou jednoduchosťou vo vzťahu k Bohu a svojim hlbokým pohľadom žiacim krásou Krásneho. A potom vnímaním svojho povolania karmelitánky – byť nevestou Ukrižovaného z lásky, byť Mu podobnou, zjednotenou s Ním na kríži v darovaní seba za život bratov.

✧ Svojím hlbokým a dôverným vzťahom s Bohom – Trojicou. Bol to iste dar, ktorý však ona vierou prijala, slobodne s ním spolupracovala a rozvíjala ho.

■ Čo je podľa vás jadrom jej spirituality?

✧ Tajomstvo prebývania Trojjediného v našich dušiach a naše prebývanie s Ním. V tom

objavila svoje nebo: „*Nebo je Boh a Boh je v mojej duši. V deň, keď som to pochopila, sa všetko stalo jasným.*“

✧ Snažila sa čo najvernejšie žiť s Bohom, pre Boha a v Bohu. Uverila, že On sám prebýva v jej duši cez milosti, ktoré dostala pri sviatosti krstu. Na tomto stavala celú svoju spiritualitu a toto hlboko prežívala. Modlitba bola pre ňu všetkým. Bola stretnutím a zotrvávaním v prítomnosti Toho, ktorého miluje, ktorý nás miluje. Takto svoje srdce vystavovala Láске, ktorá ju naplňala a ktorú potom ona mohla rozdávať iným.

■ Čo môže sv. Alžbeta povedať dnešnému človeku?

Že Boh – Láska je prítomný v tom, čo každý z nás aktuálne prežíva, ba viac, že je prítomný od chvíle krstu v nás. On je našim životom, nie sme sami. Keby sme to pochopili v celej plnosti, žili by sme už tu svoje nebo, všetko by sa rozžiarilo a nič by nás nemohlo odlúčiť od Priateľa, ktorý nás tak veľmi miluje. A našim životným štýlom by sa stalo vďakyvzdávanie, ktoré nás robí vnímavými na veľké Božie dary.

■ Máte aj nejakú skúsenosť, že ste si na jej príhovor niečo dôležité vyprosili?

✧ Áno, ďakujem jej, že mi vyprosila milosť väčšej blízkosti s Troma Milovanými. Vnímam, že plní to, čo slúbila... že priťahuje duše k Láске...

✧ Priznám sa, že som jej v ťažkých obdobiach noviciátu (hlavne počas choroby) zverovala svoje povolanie; a to, že som v Karmeli, myslím, že je i jej zásluha. Za to jej veľmi ďakujem...

■ Sv. Alžbeta veľmi silno prežívala prítomnosť, doslova prebývanie Najsvätejšej Trojice v hĺbke svojej bytosti. Onedlho budeme sláviť vianočné sviatky, kedy si tiež pripomínáme, že Slovo sa narodilo na zemi a prebývalo medzi nami. Aký je podľa vás súvis medzi prebývaním Najsvätejšej Trojice v našich srdciach a príchodom Ježiša Krista na náš svet?

Ježiš prišiel, aby nám zjavil dobrotu a nehu Otca, v Jeho tvári vidíme Otcovu tvár a len cez Neho máme prístup k Otcovi. A tak je tajomstvo vtelenia a narodenia Božieho Syna kľúčovým tajomstvom. Keby nebol prišiel medzi nás, nepoznali by sme Otca... a nemohli by sme prežívať úžasné tajomstvo, že sme chrámom Trojice, že Traja Milovaní žijú v nás a pozývajú nás medzi seba.

■ Ak nám môžete prezradiť, ako vyzerajú vianočné sviatky v kláštore bosých karmelitánok?

Prežívame ich ako rodina v radosť z Daru v jasličkách. Viac času trávim spolu, je viac

možností na osobné stretnutia, rozhovory, keďže v bežných dňoch nás zaväzuje mlčanie.

■ **Máte určite aj nejaké vaše typické zvyklosti - môžete nám ich priblížiť?**

Jedna sestra raz poznamenala, že u nás sú Vianoce plné svetla - ako symbol SVETLA, ktoré prežiarilo temnotu sveta. Kláštor si vyzdobíme - na viacerých miestach máme vianočné dekorácie s Jezuliatkom, aby sa nám tajomstvo Vtelenia neustále pripomínalo. Pravdaže, máme aj štedrú večeru, pred ktorou si navzájom prajeme požehnané sviatky. Pred polnočnou sv. omšou ideme v procesii do chóru a naša matka (pozn. priorka, predstavená) nesie Jezuliatko, ktoré položí v chóre do pripravených jasičiek. Spoločne si tiež rady zaspievame koledy - slovenské i poľské. Na sviatok Svätej rodiny hľadáme malú sošku Ježiška na pripomenutie toho, ako ho hľadali Panna Mária s Jozefom.

■ **Dostávate vianočné darčeky?**

Každá z nás dostáva ten najväčší vianočný DAR - Slovo, ktoré sa stáva telom... A tento DAR symbolizujú i tie hmotné drobnosti a dary, ktorými nás obdarujú naši príbuzní, známi a dobrodinci. Za to im aj touto cestou chceme poďakovať.

■ **Čím sú pre teba osobne Vianoce?**

✧ Radosným vzdávaním vďaka za nesmiernu lásku nášho Boha. Neváhal ísť tak ďaleko, tak sa znížiť, že sa stal dieťaťom. Tu zostáva len úžas nad veľkými vecami, ktoré robí On, mocný Boh, a predsa bezbranný a pokorne čakajúci na moje otvorené srdce. To dokáže len Láska.

✧ Vzdávaním vďaka Bohu za jeho nekonečnú Lásku. On, ktorý nás tak veľmi miloval, že sa stal jedným z nás a prebýval s nami. A nielen to, priniesol nám vykúpenie a ostal s nami stále, lebo mu na každom z nás nesmierne záleží.

■ **Čo by ste chceli zapísať čitateľom Listov z Karmelu?**

Ochotu prijať Prichádzajúceho, aby sa jeho blízkosť stala šťastím pre každého z nás. Nech v nás nájde miesto svojho odpočinku...

So sestrami z detvianskej komunity sa rozprávali br. Miroslav Bandík OCD a br. Andrej Valent OCD.

Vianoce v poptextoch

Jan Burian

Předvánoční koleda (1988)

1. Zas budou Vánoce, kdekdo je před problémem, jak urvat alespoň tu hvězdu nad Betlémem, jak vyhrát na frontě a sehnat to, co není. Zas budou Vánoce, ty svátky zapomnění.

2. Zas budou Vánoce, ty svátky vkladních knížek, dav najde Ježiška a hned ho sejme z kříže. Bude z něj manekýn tak do výkladních skříní, nade vším zakrouží solventní cherubíni.

3. Zas budou Vánoce, kdekdo je před problémem, jak urvat alespoň tu hvězdu nad Betlémem, jak vyhrát na frontě a sehnat to, co není. Zas budou Vánoce, ty svátky zapomnění.

R: Zas budou Vánoce, těžko jít proti větru. Dveře se zavřeli. Kdo na to doplatí? Těhotná Marie mačká se někde v metru, bojím se, miláčku, mám strach, že potratí.

Večné prísľuby sr. Jany od Márie Magdalény OCDS

Dňa 12. júna 2016 v Košiciach-Lorinčíku zložila večné prísľuby sr. Jana od Márie Magdalény OCDS.

Návšteva predstavenej a členky Provinciálnej rady Svetského rádu bosých karmelitánov

Počas troch dní od 8. do 10. júla 2016 navštívili sestry OCDS z Poľska - predstavená Provinciálnej rady Svetského rádu bosých karmelitánov (OCDS) Krakovskej provincie pani Brygida Bogacka a členka rady pani Ursula Duży - všetky tri spoločnosti Svetského rádu bosých karmelitánov, pôsobiace na Slovensku.

Obliečka a prvé sľuby bratov Slovákov v Poľsku

Naši dvaja bratia: Rado (Krivulčík) a Peter (Beňo) začali 16. septembra kánonický noviciát v Czernej pri Krakove a o deň neskôr na tom istom mieste zložil prvé rehoľné sľuby brat Štefan (Havala).

Kňazská vysviacka brata Jana Števkova

Dňa 15. októbra t.r. z rúk ordinára Banskobystrickej diecézy Mons. Mariána Chovanca prijal sviatosť kňazstva náš spolubrat diakon Ján Števkov.

Sima Martausová Vianočná (2015)

Už zasa sneží a vyhráva, všade beží komerčná zábava. Dívka sa prísne aj kapor na stole, šupinkou blyсне ako top modelka - na móle.

Už zasa blázna Santovia domodra, výzdoby v Tescách od polky októbra. Pokoj je v keli, keď sa len zháňame. Stres ľuďom velí, Vianoce pod palmou - nechávame.

R.: Zvoní, zvoní, ale iba v hlave, Vianoce pravé zapadli v dave. Láska, láska iba počas sviatkov, usmiata tvára trvajú krátko. Punčom sa opíja vianočná utópia.

Opäť nám nútia darčeky na mieru, ktoré si všetci nadšene vyberú. Čím viac, tým lepšie - dnes platí na všetko súcit nás prešiel na čele s nálepkou - vypredané.

Zvoní, zvoní - je to predpísané a vopred dané - láskavé dlane. Zvoní, zvoní, aj keď sme pobláznení, aj keď je málo pravdy na zemi. Podstatu Vianoc svet nezmení.

Svätá Alžbeta od Najsvätejšej Trojice

*Zdá sa mi, že som našla moje nebo na zemi,
lebo nebo, to je Boh – a Boh je v mojej duši.*

Sväťorečenie Alžbety 16. októbra 2016